

Dosarul nr. 2rac-40/22
2-19185665-01-2rac-22022022

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Ocnîța – D. Dolghieri
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu

D E C I Z I E

08 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Alni Capital Management” cu privire la încasarea taxelor și cererea reconvențională depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Alni Capital Management” împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” privind repunerea în termenul de prescripție, obligarea restabilirii stării tehnice a bunurilor și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut hotărârea din 12 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța,

c o n s t a t ă :

La 31 decembrie 2014 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Alni Capital Management” privind încasarea taxelor pentru staționarea vagoanelor în stația de cale ferată în sumă de 1 040 558, 40 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că la 30 noiembrie 2011 a vândut pârâtei la licitație 30 vagoane acoperite, fiind achitat prețul integral pentru acestea în conformitate cu clauzele contractului din 25 noiembrie 2011.

În scopul executării obligațiilor contractuale ÎS „Calea Ferată din Moldova” a efectuat modificări în registrul „Proprietarilor de vagoane mărfare”, prin intermediul Centrului informațional de calcul al administrațiilor de cale ferată, fapt confirmat prin înștiințarea nr.401 din 19 decembrie 2011 și acordul privind achitarea pentru procedura de reînregistrare a vagoanelor. Prin urmare, proprietar al vagoanelor menționate a devenit SRL „Alni Capital Management”, fapt confirmat prin pașapoartele vagoanelor.

După efectuarea lucrărilor de reparație, întreg lotul de vagoane a fost transmis, la cererea SRL „Alni Capital Management”, la stația Ocnîța, de unde urmau a fi transmise pe teritoriul Ucrainei, prin intermediul stației Moghileov - Podolsk. Din lotul de 30 vagoane, 15 au fost transmise pârâtei, iar altele 15 vagoane, care, de asemenea, aparțin cu drept de proprietate pârâtei, staționează pe calea ferată a Republicii Moldova.

Pentru perioada de staționare a vagoanelor (cu nr. de identificare: 52538212; 52538105; 52537446; 52538261; 52538220; 52538089; 52538287; 52538188; 538071; 52538139; 52538253; 52538014; 52537388; 52537982; 52538311) cuprinsă între 20 ianuarie 2012 până la 31 octombrie 2013, de către stația Ocnîța a fost calculat tariful pentru staționare a 15 vagoane pe liniile de cale ferată a ÎS „Calea Ferată din Moldova” în sumă de 1 040 558,40 lei, calculul fiind efectuat în baza „Culegerii de tarife la transportarea pe calea ferată din Moldova în trafic local”, aprobat la 19 aprilie 2002 de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor.

Despre plata pentru staționarea a 15 vagoane la stația Ocnîța SRL „Alni Capital Management” a fost informată în repetate rânduri, atât prin telefon, cât și prin intermediul poștei electronice, însă până în prezent pârâta nu a întreprins careva acțiuni. Totodată, pârâta a fost solicitată prin reclamația din 18 noiembrie 2013 pentru achitarea datoriei menționate, care însă nu a fost acceptată.

Reclamanta a solicitat încasarea de la SRL „Alni Capital Management” în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” a sumei de 1 040 558,40 lei cu titlu de datorie pentru staționarea vagoanelor, precum și restituirea cheltuielilor de judecată.

La data de 16 februarie 2017 SRL „Alni Capital Management” a înaintat acțiune reconvențională împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” privind repunerea în termen a acțiunii, rezilierea în parte a contractului de vânzare-cumpărare a vagoanelor de tip închis și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 76-79 vol. I).

În motivarea acțiunii reconvenționale SRL „Alni Capital Management” a indicat împrejurări de fapt similare cu cele expuse în acțiunea de bază de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” și anume că ÎS „Calea Ferată din Moldova” în calitate de vânzător a încheiat cu SRL „Alni Capital Management” în calitate de cumpărător cu sediul: str. Vostocinoe 3g, or. Zaporojie, R. Ucraina, contractul de vânzare-cumpărare la licitație nr.8300250 din 30 noiembrie 2011 privind vânzarea cumpărarea vagoanelor de tip închis.

Conform pct.23, 24 ale contractului de vânzare-cumpărare la licitație nr. 8300250 din 30 noiembrie 2011 și acordurilor adiționale nr.1 din 16 ianuarie 2011, nr.3 din 16 iulie 2012, nr.5 din 25 martie 2013 la contract, ÎS „Calea Ferată din Moldova” s-a obligat să transmită în proprietate vagoanele către cumpărătorul SRL „Alni Capital Management” în baza unui act de transmitere-primire și să perfecteze pachetul de documente necesare pentru a fi transportate până la stația Volcineț - Moghileov Podolsk, iar SRL „Alni Capital Management” s-a obligat să achite costul a 30 vagoane de tip închis.

A menționat că SRL „Alni Capital Management” a îndeplinit integral condițiile contractului menționat și a achitat conform ordinelor de plată nr.19 din 09 decembrie 2011 - suma de 2 559 491,62 ruble rusești, nr.20 din 09 decembrie 2011 - suma de 2 262 182,03 ruble rusești, nr.21 din 12 decembrie 2011 - suma de

3 068 105, 48 ruble rusești, vânzătorului ÎS „Calea Ferată din Moldova” pentru 30 vagoane de tip închis.

A susținut că ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a executat obligațiunile asumate și nu a perfectat documentele necesare a 15 vagoane de tip închis, pentru a fi transportate la stația Volcineț - Moghileov Podolsk.

SRL „Alni Capital Management” s-a adresat către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, solicitând executarea contractului nr. 8300250 din 30 noiembrie 2011 și a acordurilor adiționale privind perfectarea documentelor necesare (scrisoarea de trăsură, documentele vamale), cât și a actului de predare-primire în privința vagoanelor menționate și transmiterea acestora cumpărătorului.

ÎS „Calea Ferată din Moldova” verbal a răspuns că pe cauza vânzării-cumpărării vagoanelor la licitație este intentat dosar penal de către Procuratura de Transport și temporar se suspendă perfectarea documentelor și transmiterea vagoanelor menționate.

Prin ordonanța din 30 aprilie 2014 cauza penală a fost clasată pe motiv că nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

Despre faptul încetării dosarului penal a aflat la sfârșitul lunii decembrie 2016.

La 06 februarie 2017 reprezentantul SRL „Alni Capital Management” s-a deplasat la stația Ocnîța, unde s-a stabilit existența a 13 vagoane de tip închis din cele 15 vagoane nominalizate mai sus, care se află într-o stare tehnică deplorabilă: lipsesc sistemele de frânare și părțile componente, care nu permit transportarea și exploatarea acestora, fapt confirmat prin actul de constatare din 06 februarie 2017.

În legătură cu faptul că vânzătorul ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu și-a îndeplinit obligațiile asumate, SRL „Alni Capital Management” i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 4 277 202 ruble rusești, din care motiv a solicitat rezoluțiunea contractului nr. 8300250 din 30 noiembrie 2011 în partea vânzării-cumpărării vagoanelor de tip închis nr.52538212; nr.52538105; nr.52537446; nr.52538261; nr.52538220; nr.52538089; nr.52538287; nr.52538188; nr.52538071; nr.52538139; nr.52538253; nr.52538014; nr.52537388; nr.52537982; nr.52538311; încasarea prejudiciului material cauzat în mărime de 4 277 202 ruble rusești achitate pentru 15 vagoane de tip închis, încasarea cheltuielilor de judecată. Totodată, a solicitat repunerea în termenul de prescripție a acțiunii reconvenționale.

La 18 octombrie 2018 SRL „Alni Capital Management” și-a concretizat și modificat cerințele, solicitând repunerea acțiunii în termenul de prescripție, obligarea ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a restabili starea tehnică a vagoanelor: nr.52538212; nr.52538105; nr.52537446; nr.52538261; nr.52538220; nr.52538089; nr.52538287; nr.52538188; nr.52538071; nr.52538139; nr.52538253; nr.52538014; nr.52537388; nr.52537982; nr.52538311 în stare funcțională, conform condițiilor contractului de vânzare-cumpărare la licitație nr.8300250 din 30 noiembrie 2011 privind vânzarea-cumpărarea vagoanelor de tip închis și acordurilor adiționale: Acord adițional nr.1 din 16 ianuarie 2011; Acord adițional nr.1 din 16 ianuarie 2012 cu anexa nr.1; Acord adițional nr.3 din 16 iulie 2012; Acord adițional nr.5 din 25 martie 2013, până la încheierea actului de predare-primire în termen de 30 de zile, repararea prejudiciului material cauzat în mărime de 4 277 202 ruble rusești achitate pentru 15 vagoane de tip închis, încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 32-34 vol. II).

În cererea reconvențională concretizată SRL „Alni Capital Management” a specificat că omiterea termenului de prescripție este justificată, deoarece documentele contabile ale SRL „Alni Capital Management” au fost ridicate de organul de urmărire penală al Procuraturii or. Zaporojie la solicitarea Procuraturii de Transport a Republicii Moldova și din acest motiv a fost în imposibilitate să se adreseze cu acțiune în judecată, despre încetarea cauzei penale fiind informați la sfârșitul lunii decembrie 2016.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central acțiunea inițială a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. A fost admisă în parte cererea reconvențională. SRL „Alni Capital Management” a fost repusă în termenul de prescripție. ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost obligată să restabilească starea tehnică a vagoanelor nr.52538212; 52538105; 52537446; 52538261; 52538220; 52528089; 52538287; 52538188 52538071; 52538139; 52538253; 52538014; 52537388; 52537982; 52538311 în stare funcțională, conform condițiilor contractului de vânzare-cumpărare la licitație nr.8300250 din 30 noiembrie 2011 privind vânzarea-cumpărarea vagoanelor de tip închis și acordurilor adiționale: acordul adițional nr. 1 din 16 ianuarie 2011; acordul adițional nr. 1 din 16 ianuarie 2012 cu anexa nr. 1; acord adițional nr. 3 din 16 iulie 2012; acord adițional nr. 5 din 25 martie 2013, până la încheierea actului de predare primire în termen de 30 zile. S-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Alni Capital Management” cheltuielile de judecată, compuse din taxa de stat achitată - 12500 lei și cheltuielile pentru asistență juridică 15000 lei.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, s-a casat integral hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a restituit cauza la rejudecare în instanța competentă - Judecătoria Edineț.

Prin hotărârea din 12 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița s-a respins ca neîntemeiată acțiunea inițială. S-a admis cererea reconvențională integral. S-a repus SRL „Alni Capital Management” în termenul de prescripție. S-a obligat ÎS „Calea Ferată din Moldova” să restabilească starea tehnică a vagoanelor nr. 52538212; 52538105; 52537446; 52538261; 52538220; 52528089; 52538287; 52538188 52538071; 52538139; 52538253; 52538014; 52537388; 52537982; 52538311 în stare funcțională, conform condițiilor contractului de vânzare-cumpărare la licitație nr.8300250 din 30 noiembrie 2011 privind vânzarea-cumpărarea vagoanelor de tip închis și acordurilor adiționale: acordul adițional nr. 1 din 16.01.2011; acordul adițional nr. 1 din 16.01.2012 cu anexa nr. 1; acord adițional nr. 3 din 16.07.2012; acord adițional nr. 5 din 25.03.2013, până la încheierea actului de predare primire în termen de 30 zile. S-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Alni Capital Management,” cheltuielile de judecată, compuse din taxa de stat achitată – 12 500 lei și cheltuielile pentru asistență juridică – 15 000 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea din 12 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița, la 11 septembrie 2020 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a contestat-o cu apel, prin depunerea apelului la poștă (f.d. 188-211 vol. II).

Prin decizia din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut hotărârea din 12 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița.

La 14 februarie 2022 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale ca fiind tardivă și neîntemeiată.

În motivarea recursului a indicat că vagoanele menționate au fost comercializate de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” ca bunuri neutilizate în activitatea întreprinderii din cauza uzurii totale a acestora. Anume starea tehnică necorespunzătoare a fost temeiul de comercializare a vagoanelor, iar până la inițierea procedurii de vânzare-cumpărare prin licitație cu strigare, toți potențialii cumpărători au fost înștiințați despre acest fapt.

În actele de predare-primire a vagoanelor, întocmite conform contractului de vânzare-cumpărare și semnate de ambele părți, starea tehnică a vagoanelor a fost indicată ca „nefuncțională”.

De asemenea, a indicat că în contractul de vânzare-cumpărare nr. 8300250 din 30 noiembrie 2011 nu au fost stabilite obligațiile ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a restabili starea tehnică de transportare a vagoanelor. Obligațiile ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a aduce vagoanele în stare de transport au fost prevăzute conform contractelor nr. 8300253 și nr. 8300254 din 20 decembrie 2011, pe care ÎS „Calea Ferată din Moldova” le-a executat.

În opinia recurentei, la examinarea pretențiilor privind încasarea de la SRL „Alni Capital Management” a taxei de staționare în sumă de 1 040 558,40 lei, instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat prevederile Culegerii de tarife la transportarea mărfurilor pe Calea Ferată din Moldova în trafic local, aprobată de Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor al Republicii Moldova la 19 aprilie 2022

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform scrisorii de confirmare a expedierii prin e-mail, decizia motivată din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată electronic ÎS „Calea Ferată din Moldova” la data de 13 decembrie 2021 (f.d. 168 vol. I).

Astfel, completul de admisibilitate consideră în termen recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” la 14 februarie 2022 împotriva deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Prin referința din 29 aprilie 2022 intimată SRL „Alni Capital Management” a solicitat recunoașterea ca fiind inadmisibil recursul depus de ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Prin încheierea din 01 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” și s-a transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în

recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea participanților sau a reprezentanților acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței efectuarea controlului judiciar al deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, iar data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” urmează a fi admis și casată decizia din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Materialele cauzei atestă că prin contractul de vânzare-cumpărare ÎS „Calea Ferată din Moldova” a vândut la licitație, iar SRL „Alni Capital Management” a cumpărat 30 vagoane de tip închis, achitând, conform extraselor bancare sumele după cum urmează: la data de 09 decembrie 2011 pentru lotul nr.2, suma de 2559491, 62 ruble rusești; la data de 12 decembrie 2011 pentru lotul nr.3, suma de 3068105,48 ruble rusești; la data de 09 decembrie 2011 pentru lotul nr.4, suma de 2262482,03 ruble rusești (f.d.82-84 vol. 1).

Potrivit pct. 33 al contractului vânzătorul urma să efectueze înregistrarea vagoanelor în organele vamale ale Republicii Moldova, iar cumpărătorul să achite vânzătorului plata înregistrării vamale și răspunde pentru luarea vagoanelor de pe teritoriul Republicii Moldova până la locul destinației.

Prin pct.26 al acordului adițional nr.1, încheiat de părți la 16 ianuarie 2012, s-a stabilit că predarea vagoanelor cumpărătorului va avea loc în baza prevederilor contractuale și va fi efectuată de către vânzător și cumpărător în baza actului de predare-primire, pașapoartelor tehnice, copia declarației TT/J, factura fiscală de export, actele INVOICE (f.d.86 vol.1).

Prin pct. 1 al acordului adițional nr. 2 s-au introdus modificări în pct. 33 al contractului nr. 8300250 din 30 noiembrie 2011 de vânzare-cumpărare a obiectelor la licitație a lotului nr.2, 3, 4 și s-a modificat în următoarea redacție: locul predării vagoanelor - FSA stația Ocnîța ÎS „Calea Ferată din Moldova,” conform Incoterms 2010 (reguli internaționale ce se referă la condițiile de predare a mărfii) (f.d.14 vol.1).

Prin pct.24 al acordului adițional nr.5, încheiat de părți la 25 martie 2013, s-a convenit că după semnarea de către vânzător și cumpărător a actelor de verificare definitive, ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în calitate de vânzător, va preda,

întocmind documentația vamală, înregistrând vagoanele în organele vamale ale Republicii Moldova, iar SRL „Alni Capital Management”, în calitate de cumpărător, s-a obligat să primească și să anunțe vânzătorul în vederea pregătirii documentelor pentru transmitere, precum și stația la care urmează a fi efectuată transmiterea și respectiv, primirea vagoanelor potrivit actului, până la data de 15 iunie 2013 (f.d.89 vol.1).

Astfel, întreg lotul de vagoane a fost transmis, la cererea SRL „Alni Capital Management”, la stația Ocnița, de unde urmau a fi transmise pe teritoriul Ucrainei, prin intermediul stației Moghileov -Podolsk.

Din lotul de 30 vagoane, 15 au fost transmise SRL „Alni Capital Management”, iar altele 15 vagoane cu nr nr.52538212; nr.52538105; nr.52537446; nr.52538261; nr.52538220; nr.52538089; nr.52538287; nr.52538188; nr.52538071; nr.52538139; nr.52538253; nr.52538014; nr.52537388; nr.52537982; nr.52538311, care, de asemenea, aparțin cu drept de proprietate SRL „Alni Capital Management”, staționează pe calea ferată a Republicii Moldova.

Potrivit notificării din 07 martie 2012 SRL „Alni Capital Management” a informat ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la executarea contractului nr.8300250 din 30 noiembrie 2011 și expedierea vagoanelor rămase. Totodată s-a atenționat că vânzătorul să perfecteze documentația vamală și să le transporteze la stația Moghileov Podolsk, până la 14 martie 2013, iar toate cheltuielile aferente legate de transportare vor fi achitate ulterior de către SRL „Alni Capital Management” conform prevederilor contractuale (f.d.90 vol.1).

La data de 31 decembrie 2014 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată către SRL „Alni Capital Management”, solicitând încasarea taxelor pentru staționarea vagoanelor în stație de calea ferată în sumă de 1 040 558,4 lei.

La data de 16 februarie 2017 SRL „Alni Capital Management” a depus acțiune reconvențională împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” solicitând: repunerea în termenul de prescripție a acțiunii reconvenționale, rezoluțiunea parțială a contractului de vânzare-cumpărare a obiectelor la licitație nr. 8300250 din 30 noiembrie 2011 și acordurilor încheiate în această privință între ÎS „Calea Ferată din Moldova” și SRL „Alni Capital Management” în partea vânzării-cumpărării vagoanelor de tip închis cu numerele după cum urmează: nr.52538212; nr.52538105; nr.52537446; nr.52538261; nr.52538220; nr.52538089; nr.52538287; nr.52538188; nr.52538071; nr.52538139; nr.52538253; nr.52538014; nr.52537388; nr.52537982; nr.52538311, din motivul neexecutării obligațiilor asumate din partea vânzătorului conform condițiilor contractului menționat cât și a acordurilor în privința perfectării documentelor necesare pentru a fi transportate și transmiterii în proprietatea cumpărătorului; repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 18 octombrie 2018, SRL „Alni Capital Management” și-a modificat cerințele, solicitând repunerea în termen a acțiunii, obligarea ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a restabili starea tehnică a vagoanelor conform condițiilor contractului de vânzare-cumpărare la licitație nr.8300250 din 30 noiembrie 2011, privind vânzarea-cumpărarea vagoanelor de tip închis și acordurilor adiționale, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investite cu examinarea cauzei, prima instanță și instanța de apel au respins ca neîntemeiată acțiunea inițială și au admis cererea reconvențională integral. S-a repus SRL „Alni Capital Management” în termenul de prescripție. S-a obligat ÎS „Calea Ferată din Moldova” să restabilească starea tehnică a vagoanelor nr. nr.52538212; 52538105; 52537446; 52538261; 52538220; 52528089; 52538287; 52538188 52538071; 52538139; 52538253; 52538014; 52537388; 52537982; 52538311 în stare funcțională, conform condițiilor contractului de vânzare-cumpărare la licitație nr.8300250 din 30 noiembrie 2011 privind vânzarea-cumpărarea vagoanelor de tip închis și acordurilor adiționale: acordul adițional nr. 1 din 16 ianuarie 2011; acordul adițional nr. 1 din 16 ianuarie 2012 cu anexa nr. 1; acord adițional nr. 3 din 16 iulie 2012; acord adițional nr. 5 din 25 martie 2013, până la încheierea actului de predare primire în termen de 30 zile. S-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Alni Capital Management,” cheltuielile de judecată, compuse din taxa de stat achitată – 12 500 lei și cheltuielile pentru asistență juridică – 15 000 lei.

Cu referire la netemeinicia acțiunii inițiale, instanțele ierarhic inferioare au indicat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu și-a executat obligațiunile contractuale stabilite și anume: nu a perfectat documentația vamală pentru vagoanele procurate de către SRL „Alni Capital Management, or, staționarea vagoanelor pentru perioada 20 ianuarie 2012-31 octombrie 2013 se datorează anume faptului neexecutării obligațiilor contractuale asumate de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Referitor la repunerea în termen a SRL „Alni Capital Management”, instanțele ierarhic inferioare au motivat că aceasta a prezentat probe care să dovedească că a fost în imposibilitate să depună în termen acțiunea și anume că, documentele contabile ale SRL „Alni Capital Management” au fost ridicate de organul de urmărire penală al Procuraturii or. Zaporojie la solicitarea Procuraturii de Transport a Republicii Moldova, care la 12 aprilie 2012 a pornit cauza penală conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de art. 327, alin. (2), lit. c) Cod penal și anume diminuarea prețului vagoanelor vândute la licitației către SRL „Alni Capital Management”. Cauza a fost clasată la data de 30 aprilie 2014, iar despre clasarea cauzei penale au fost informați abia la sfârșitul lunii decembrie 2016. După primirea actelor, au plecat în Republica Moldova pentru a-și primi vagoanele, unde au aflat că vagoanele sunt într-o stare deplorabilă, fapt confirmat prin actul de constatare din 06 februarie 2017 (f.d.109, vol.1).

Referitor la pretenția din cererea reconvențională depusă de SRL „Alni Capital Management” împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” de obligare a ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a restabili starea tehnică a vagoanelor în stare funcțională, conform condițiilor contractului de vânzare-cumpărare la licitație nr.8300250 din 30 noiembrie 2011, privind vânzarea-cumpărarea vagoanelor de tip închis și acordurilor adiționale, instanțele de judecată au indicat că potrivit actului de constatare din 06 februarie 2017 s-a stabilit că vagoanele, care fac obiectul contractului de vânzare-cumpărare, se regăsesc într-o stare deplorabilă, având defecțiuni tehnice, care necesită reparație. Potrivit pct.31 din contract, vânzătorul (ÎS „Calea Ferată din Moldova”) urmează să transmită vagoanele menționate la efectuarea reparației capitale a acestora, conform condițiilor contractuale. Astfel, ÎS „Calea Ferată din Moldova” și-a asumat obligațiunea potrivit contractului de

vânzare-cumpărare, precum și a acordurilor adiționale încheiate, să repare vagoanele.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, pronunțând în consecință o soluție nemotivată.

În sarcina instanței de apel, în conformitate cu art. 373 din Codul de procedură civilă, revine obligația verificării circumstanțelor și raporturilor juridice stabilite în hotărârea primei instanțe și în final să le expună în decizia sa.

Instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel nu a verificat, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și a raporturilor juridice stabilite.

Colegiul evocă faptul că, reieșind din efectul devolutiv al apelului, Curții de Apel Bălți îi revenea o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți, întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia, iar, drept urmare, obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecătii, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Implicit circumstanțelor cauzei, Colegiul atestă că instanțele ierarhic inferioare, ajungând la concluzia admiterii acțiunii reconvenționale, au considerat întemeiată repunerea în termenul de adresare a SRL „Alni Capital Management” în instanța de judecată cu cerere reconvențională, menționând în acest sens în mod general că există motive temeinice de a conchide că SRL „Alni Capital Management” a omis justificat termenul de prescripție, aceasta demonstrând imposibilitatea depunerii acțiunii în instanța de judecată în termenul legal și a înaintat argumente plauzibile de a confirma că omiterea termenului este de natură scuzabilă, în acest sens fiind reținute argumentele invocate și anume că documentele contabile ale SRL „Alni Capital Management” au fost ridicate de organul de urmărire penală a Procuraturii or. Zaporojie la solicitarea Procuraturii de Transport a Republicii Moldova, iar despre clasarea cauzei penale au fost informați abia la sfârșitul lunii decembrie 2016.

În conformitate cu art. 267, alin. (1) din Codul civil, în redacția legii până la 01 martie 2019, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

În conformitate cu art. 279 din Codul civil, în redacția legii până la 01 martie 2019, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată constată că termenul de prescripție extinctivă nu este respectat datorită unor împrejurări legate de persoana reclamantului, dreptul încălcat al persoanei este apărat. (2) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de prescripție.

Din sensul normelor de drept enunțate rezultă că dacă în cadrul examinării cauzei va fi stabilit că partea pe dosar a omis termenul de prescripție, atunci instanța de judecată este împuternicită să-l restabilească.

Totodată, din sensul art. 279, alin. (2) din Codul civil, în redacția legii până la 01 martie 2019, rezultă că cauzele de omitere a termenului de prescripție pot fi recunoscute întemeiate, dacă persoana interesată a luat măsuri de realizare a dreptului său la înaintarea acțiunii în termenul stabilit de lege. Astfel, hotărârea despre repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de prescripție. Acest termen de 30 de zile este un termen de existență a dreptului la înaintarea acțiunii și el nu poate fi restabilit sau prelungit.

Colegiul menționează că instanțele ierarhic inferioare au considerat că motivele omiterii termenului de prescripție invocate de către SRL „Alni Capital Management” sunt întemeiate, însă, repunând în termen acțiunea, nu au motivat suficient posibilitatea repunerii în termen. Or, posibilitatea repunerii în termen se stabilește din circumstanțele concrete ale cauzei, constatând cu exactitate temeinicia motivelor omiterii acestuia.

În speță, instanțele ierarhic inferioare nu au indicat concret motivele pentru care temeiul de repunere a fost considerat întemeiat, menționându-le la mod general și examinându-le superficial, fără o examinare a circumstanțelor concrete ale cauzei în acest sens.

La acest capitol, instanța de recurs specifică că SRL „Alni Capital Management” a depus acțiune reconvențională la 16 februarie 2017, deși în cerere indică că a aflat în luna decembrie 2016 că dosarul penal este încetat. Din decembrie 2016 și până la 16 februarie 2017 s-au scurs mai mult de 30 de zile acordate de art. 279, alin. (2) din Codul civil pentru înaintarea acțiunii.

Totodată, a solicitat și repunerea în termen a acțiunii, invocând drept temei al omiterii termenului faptul că documentele contabile ale SRL „Alni Capital Management” au fost ridicate de către organul de urmărire penală a Procuraturii or. Zaporojie la solicitarea Procuraturii de Transport a Republicii Moldova, iar despre clasarea cauzei penale au fost informați abia la sfârșitul lunii decembrie 2016.

Implicit, instanța de recurs remarcă că în perioada perfectării documentelor pentru transmiterea vagoanelor cumpărătorului SRL „Alni Capital Management”, prin ordonanța CPT Ocnița din 12 aprilie 2012 într-adevăr a fost intentată cauza penală nr. 2012684014 pe faptul abuzului în serviciu săvârșit de către persoane cu funcție de răspundere din cadrul ÎS „Calea Ferată din Moldova” în privința vânzării-cumpărării la licitație a vagoanelor menționate.

Prin ordonanța din 30 aprilie 2014 a procurorului în Procuratura Botanica mun. Chișinău, cauza penală nr. 2012684014 a fost clasată, pe motiv că nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

SRL „Alni Capital Management” a menționat în cererea de chemare în judecată modificată că despre faptul clasării cauzei penale a aflat la sfârșitul lunii decembrie 2016.

Colegiul consideră că instanțele de judecată, recunoscând cauzele de omitere a termenului de prescripție ca fiind întemeiate, nu au verificat dacă SRL „Alni Capital Management” a luat măsuri de realizare a dreptului său la înaintarea acțiunii în termenul stabilit de lege, fapt prevăzut expres în alin. (2) art. 279 din Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019, care constituie condiția esențială pentru admiterea repunerii în termenul de prescripție..

Pentru aceasta și luând în considerare modificarea obiectului acțiunii, instanțele ierarhic inferioare urmau să stabilească cu exactitate începutul curgerii termenului de prescripție, care conform art. 272, alin. (2) din Codul civil începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În aceste condiții, Colegiul consideră pripită concluzia instanței de apel privind admiterea cererii de repunere în termen a acțiunii depuse de SRL „Alni Capital Management”, fără a verifica dacă aceasta și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile de la aflarea faptului că cauza penală a fost clasată, or, nu au existat impedimente referitor la obținerea documentației necesare sechestrate.

Mai mult, după data de 28 august 2012 SRL „Alni Capital Management” a încheiat mai multe acorduri adiționale la contractul de vânzare-vânzare-cumpărare a obiectelor la licitație nr. 8300250 din 30 noiembrie 2011, ceea ce demonstrează că activitatea de repatriere a vagoanelor nu era suspendată ca urmare a intentării dosarului penal. Din răspunsul Procuraturii Generale nr. 11-282/20-3184 din 05 iunie 2020 rezultă că SRL „Alni Capital Management” n-a avut calitate procesuală pe dosarul penal și asupra vagoanelor aflate în litigiu nu a fost aplicat sechestrul, sau careva interdicții în legătură cu urmărirea penală. (f.d.115, vol.III)

Colegiul conchide că este pripită și neconvingătoare concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind repunerea în termen a acțiunii depuse de SRL „Alni Capital Management”.

De asemenea, Colegiul remarcă că la data de 24 iulie 2018 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a invocat excepția de tardivitate, solicitând respingerea cererii reconvenționale ca fiind tardivă. Tardivitatea acțiunii reconvenționale a fost invocată de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” în referința din 02 noiembrie 2011 (f.d. 154 vol. I), precum și în cererea de apel și recurs.

Colegiul notează că respectarea termenului de prescripție este una dintre chestiunile esențiale care trebuiau examinate de către instanțele ierarhic inferioare și că acest aspect are un impact decisiv la soluționarea cauzei.

Astfel, Colegiul consideră că argumentarea temeiurilor de admitere a repunerii în termen necesită un răspuns specific și explicit.

Cu toate acestea, instanțele ierarhic inferioare au omis să facă acest lucru, fiind imposibil de determinat dacă ele pur și simplu au neglijat verificarea circumstanțelor care au condus spre solicitarea repunerii în termen și în această ultimă ipoteză, care erau motivele concrete de admitere a repunerii în termenul de prescripție.

Colegiul consideră că decizia instanței de apel cuprinde concluzii nemotivate, apreciate superficial, fără a da dovadă de rolul dirigiuitor al instanței de judecată, întru determinarea exactă a circumstanțelor faptice și a temeiului în baza căruia s-a solicitat repunerea în termen și argumentelor în favoarea repunerii în termen a acțiunii reconvenționale.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, casării deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții

de Apel Bălți, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și concluziile deduse de instanța de recurs și reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței, precum și cercetarea multiaspectuală a suportului probator.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) și art. 445, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Se casează integral decizia din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Alni Capital Management” cu privire la încasarea taxelor și cererea reconvențională depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Alni Capital Management” împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” privind repunerea în termenul de prescripție, obligarea restabilirii stării tehnice a bunurilor și încasarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic

Maria Ghervas